A°. 1835. N°. 86.

SURINAAMSCHE Courant. LETTERKUNDIG Dagblad.

Dingsdag den 27sten October.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 26 October* 1835.

(39426) Alzoo WALTER CHRISTIAAN KENNEDIJ, eigenaar van de Plantaadje *Brouwerslust*, gelegen binnen deze Kolonie, zich bij rekeste aan den Gouverneur Generaal heeft geadresseerd, met verzoek om den Slaaf HEINTJE, van gemelde Plantaadje af- en op zijn privé naam te mogen doen overschrijven.

Zoo is het, dat de Gouverneur Generaal goedgevonden heeft, alvorens hierop te disponeren, op te roepen alle degenen, welke vermeenen megten eenige redenen te hebben, zich hiertegen te verzetten, om binnen den tijd van *veertien* dagen, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, door den Gouverneur Generaal zoodanig worden gedisponeerd, als bevonden zal werden te behooren.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 27 October* 1835.

Alzoo de navolgende Personen zich bij rekesten aan den Gouverneur Generaal hebben geadresseerd, met verzoek om *Brieven van Manumissie* voor de na te melden Slaven, te weten:

ANATJE van HUBNER, voor den Slaaf PRIMO; haar in eigendom toebehoorende.

JAN WILLEM FUCHS, als Gemagtigde van F. F. J. BOTHE, voor de Slavin MIETJE; aan zijnen principaal nomine uxoris toebehoorende.

JOHAN FRIEDRICH BETTEN, voor de Slaven FENUSIE en MARIA; hem in eigendom toebehoorende.

JOHANN HEINRICH HORSTMAN, voor de Slavin ALBERTINA; hem in eigendom toebehoorende.

SALOMON HIJMAN BOAS, als Straatvoogd over- en voor den Slaaf CHARLES.

Zoo is het, dat de Gouverneur Generaal goedgevonden heeft, alvorens hierop te disponeren, op te roepen alle degenen, welke vermeenen mogten eenige redenen te hebben, zich hiertegen te verzetten, om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, de verzochte *Brieven van Manumissie* verleend worden.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 26 October* 1835.

(39427) Bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, van den 24sten dezer maand, n°. 1168/1061, aan de gemanumitteerde ELISABETH ADRIANA OSSENDRECHT, toegestaan zijnde, om zich in het vervolg te mogen noemen en teekenen ELISABETH ADRIANA VEENENDAAL; zoo wordt zulks bij deze ter kennisse van de daarbij belanghebbenden gebragt.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

MENGELINGEN.

TORIES EN WHIGS.

In de hedendaagsche geschiedenis komen deze benamingen dikwerf te voorschijn, zonder dat welligt een groot gedeelte onzer lezers derzelver ontstaan en eigenlijke beteekenis kent. De oorsprong dezer twee partijen dagteekent uit den tijd van Koning Jacobus I van Engeland (dus uit het begin der 17 eeuw) die zich het misnoegen van een groot gedeelte der Engelsche natie op den hals haalde. — Hetzelve nam toe onder de regering van zijnen zoon Karel I. Gedurende den oorlog, die tusschen hem en het Parlement was uitgebarsten, noemden de aanhangers van dit laatste alle Koningsgezinden TORIES, een Iersch woord, hetwelk zoo veel als Roovers beteekent. Diegenen, welke tot de partij des Konings behoorden, gaven daarentegen hunnen tegenstanders den naam van WHIGS, een Schotsch woord, waarmede men eenen kleinen hoed bedoelt, en zinspeelden alzoo op hunne betrekking tot de Schotten, en wel voornamelijk tot de partij der Puriteinen, die zich door hare hoeden onderscheidde. Intusschen werden deze beide gegevene scheldwoorden weinig bekend. Eerst onder Karel II. werden Tory en Whig aanzienlijke benamingen, en wel inzonderheid in 1678, bij gelegenheid der zamenzwering tegen den Koning, waarmede de Katholijken beschuldigd werden. Degenen, die den aanslag voor een bloot verdichtsel hielden, werden Tories, en zij, welke denzelven als waar beschouwden, Whigs genoemd; want hun verschil van gezindheid had ook invloed op de beoordeeling van de waarschijnlijkheid dezer zaak. De Tories waren namelijk vrienden van den Koning en verdedigden de voorregten der kroon, de Whigs daarentegen, wilden het Parlement meer onafhankelijkheid verschaffen. Tot aan den dood van Koningin Anna (in 1714), deze laatste telg van het geslacht der Stuarts, waar mede het huis van Hanover in bezit van den Engelschen troon geraakte, was nu eens de eene, dan weder de andere, de heerschende partij. Sedert de regering van George den II. hoorde men hunne benamingen minder, hoewel de grondbeginselen der beide partijen tegen elkander overgesteld bleven. De vrienden der Stuarts veranderden allengs in voorstanders der kroon en der regering (de ministeriële partij) en de vijanden der Stuarts, of de voormalige Whigs, werden op nieuw wat zij te voren waren, de verdedigers van de zaak des volks en de tegenstanders der regering. Van dien tijd af vormden zij steeds de zoogenaamde oppositie. Beide partijen hadden nogtans veel van hare wederzijdsche verbittering en hevigheid verloren. Slechts bij gewigtige gelegenheden vertoonden zich dezelve op nieuw. Ondanks de herhaalde pogingen, om de beide partijen in een te smelten, en men, zoo doende, werkeloos te maken, vindt men nog altijd strenge Tories of verdedigers van de voorregten der kroon en der bisschoppelijke kerk, gematigde Whigs, of vrienden der bestaande volksvertegenwoordiging, en strenge Whigs, die eene nog ruimere parlementshervorming, eene jaarlijksche parlementsverkiezing, algemeen stemregt enz. voorslaan. Derhalve onderscheiden zich de Tories en Whigs nog heden door hunne grondstellingen, ten opzigte van kerk en staat. De Tories beweren de noodwendigheid van het bisschoppelijke kerkbestuur; de Whigs daarentegen de gelijkheid van alle dienaren der kerk, en het bestuur der kerkelijke zaken door consistoriën. Ten opzigte van den staat kennen de strenge Tories den Koning een onbetwistbaar erfregt toe. De Whigs houden staande, dat de koninklijke magt eenpariglijk berust in de toestemming van het volk, en maken hieruit al de gevolgtrekkingen, die uit dit grondbeginsel voortvloeijen.

EENE KUNSTDOOS.

Gaven wij in ons vorig nommer eene beschrijving van eenen kunstig bewerkten appel, welke te Spaarndam te zien is bij de heer V. C., thans willen wij eene beschrijving geven van een gelijksoortig kunststuk in de verzameling voorhanden van den heer J. M. K. te Groningen, en mogelijk wel door denzelfden kunstenaar des appels, Albert Vinkenbrink, gebeeldhouwd.

Een doosje, zoo het schijnt van palmboomhout, de grootte hebbende eener noot, vertoont, in het midden doorgesneden en geopend zijnde, twee merkwaardige gebeurtenissen, te weten: die van Israel in de woestijn, waar vergiftige slangen zoo vele menschen gedood hebben, en de andere Jezus aan het kruis, tusschen twee moordenaars.

In de eene helft der noot ziet men de koperen slang op eene stang; ter linkerzijde vertoonen zich eenige lieden, door de slangen gebeten, hunne oogen wendende naar de opgerigte slang. Voor en achter de stang ziet men eenigen, die door de vergiftige slangen gebeten gestorven zijn; in het verschiet ziet men eenige tenten en ter regterzijde vijf beeldjes, keurig gesneden in eene natuurlijke houding en Oostersche kleeding.

In de andere helft der noot, die, zoo als gezegd is, Jezus aan het kruis voorstelt, vertoonen zich op den voorgrond twee vrouwen en nog eene daar achter in eene bedrukte houding, leunende de eene met het hoofd op hare hand. Voor den gekruisten, ziet men vier romeinsche krijgsknechten te paard, met lansen gewapend en achter het kruis nog eenen, die den hoofdman schijnt te verbeelden.

Alles is keurig bewerkt, de houding zoowel der personen als der paarden is natuurlijk. Het overschoone van beide deze stukken, kan alleen door een vergrootglas worden waargenomen.

Ook van buiten is de doos, met zeer fraai snijwerk versierd, terwijl zij op den rand der opening overigens nog van zeer toepasselijke Latijnsche bijbelspreuken voorzien is.

BUITENGEWONE LIGCHAAMSKRACHT

De geschiedschrijvers hebben vele voorbeelden van groote ligchaamskracht opgeteekend; wij laten hier eenige derzelve volgen.

Milo van Crotona, welke in de achtste eeuw vóór Christus geboorte leefde, was zulk een Athleet, dat hij eens te Olympia, gedurende het vieren der spelen, eene woedende stier op zijne schouders nam, en eenen verren afstand droeg. Eens bevond hij zich, met verscheidene andere personen, in een huis, hetwelk op het punt stond van in te storten, en ondersteunde hetzelve zoo lang met beide zijne handen, tot dat allen het verlaten hadden. Eenen wagen, met vier paarden bespannen, hield hij bij een der wielen tegen, niettegenstaande men de paarden door zweepslagen tot loopen poogde aan te zetten.

Bij de belegering van Damascus, in Syrie, in het jaar 1148, sprong Keizer Koenraad de derde, met eenige weinigen, die hem volgden, in de rivier, en liep, zwaar geharnast, met het zwaard in de vuist, zoo onstuimig op de Sarracenen, die den tegenoverliggenden oever bezet hielden, dat zij verschrikt de vlugt namen. De slag, dien hij bij deze gelegenheid eenen geharnasten ruiter toebragt, was zoo geweldig, dat hij hem niet alleen het hoofd, maar ook tevens den linkerschouder, den linkerarm benevens een gedeelte van de zijde afhieuw.

Sigismund, Koning van Polen, kon met zijne vingers hoefijzers aan stukken breken, gelijk ook touwen en geheele spellen kaarten van een scheuren. Dit zelfde kon ook Hendrik de IJzeren, Landgraaf van Hessen.

Johan, Graaf van Ziegenhain in Hessen, die in 1453 overleed, zette eens te Frankenberg eenen wagen, waarop eene zware vracht wijn geladen was en die hem in den weg stond, op zijde. Zijne moeder hem zeggende, dat zij niet gaarne zag, dat hij den wagen van zijne plaats zette, nam hij terstond wagen en wijn wederom op zijne schouders, en plaatste denzelven waar hij gestaan had.

De Aartshertog Ferdinand kon eenen, met zes paarden bespannen wagen, aan een wiel terug houden. Ook kon hij twee op elkander gelegde daalders in zijne hand aan stukken breken.

Zekere Galeotto Bardase, van Catania, op Sicilië, was zoo sterk, dat hij eenen zwaar beladenen ezel opheffen en een paard in den snelsten loop tegenhouden kon.

Dionysius Kleist, hoofdman te Kolbatz in Pommeren, die ten tijde van Keizer Rudolph den Tweeden leefde, kon, zonder moeite, een aantal kersenpitten in zijne hand aan stukken drukken. Eens verzocht hij Johan Diederik, Hertog van Pommeren, uit scherts, om eenen dronk. Deze gaf hem verlof, er eenen uit den kelder te gaan halen. Aldaar gekomen zijnde, zette hij met elke hand een vat bier bij het spondgat, nam onder iederen arm een half vat, en bragt op deze wijze drie vaten bier, met gemak naar den Hertog.

Ook heeft men voorbeelden van buitengewone ligchaamskrachten bij vrouwen opgeteekend, zoo als, onder anderen, de laatste gemalin van Keizer Karel IV, Elizabeth, Hertogin van Stettin, Eimburga, Prinses van Masovië, welke hoefijzers, als korstjes brood doorbreken, en spijkers met de vuist in den muur slaan konden.

Lodewijk Boufflers, die in de eerste helft der zestiende eeuw leefde, kreeg, wegens zijne ligchaamskracht, den bijnaam van den *sterken*. Hij kon den sterksten Stier bij den staart voorttrekken, waar hij wilde. Een zwaar paard nam hij op zijne schouders en droeg het weg. Hij was te gelijker tijd snel ter been; want eenen loop van 200 schreden kon hij spoediger dan het snelste paard afleggen.

Barsabas, die in het begin der achttiende eeuw leefde en als majoor bij een Fransch kavallerie regiment diende, bezat zoo veel kracht in zijne spieren, dat, wanneer hij te paard zat en zijne knieën te zamen drukte, hij de beenderen van het paard induwde. Eens kwam hij in eene smederij en bragt den smid een zwaar stuk ijzer ter bewerking. Terwijl deze zich eenige oogenblikken verwijderde, nam Barsabas het zwaar aanbeeld en verborg het onder zijnen mantel. Toen nu de smid weder binnen kwam, en het ijzer smeden wilde, bemerkte hij met verwondering, dat zijn aanbeeld weg was, en kon volstrekt niet begrijpen, hoe men het, verscheidene centenaren zwaar, aanbeeld zonder geraas van deszelfs plaats had kunnen nemen. Deze haalde hierop, glimlachende, het aanbeeld van onder zijnen mantel te voorschijn, en zette het wederom op de vorige plaats terug, alsof het een ligt stuk hout geweest ware.

Hendrik van Kotzwitz was zoo sterk, dat hij met zijne regterhand eenen grooten molensteen, tot aan zijn hoofd opheffen kon.

Leonard da Vinci, die niet alleen een beroemd schilder, maar ook geoefend ruiter, schermer en danser was, bezat zoo veel gespierdheid, dat hij met ééne hand, eene klok, waaraan gewoonlijk vijf à zes man trekken moest, zonder veel moeite in beweging brengen kon.

Daniel Kerman, een Hongaar, nam een stuk lood, hetwelk eenige mannen niet van de plaats bewegen konden, op zijne schouders en droeg het weg. Meer dan eens rukte hij zwaar beladene vruchtboomen uit den grond.

Nog sterker was William Joy, een Engelschman, die in den Haag zijne buitengemeene kracht vertoonde. Onder anderen hief hij aldaar een stuk lood, 6014 ponden zwaar, van den grond op. Eens bond men hem een touw om het lijf, en spande 2 paarden voor het andere einde, hetwelk hem echter niet van de plaats krijgen kon; dit zelfde beproefden dertig mannen vruchteloos. Hij beproefde zijne sterkte aan twee molensteenen van 5240 ponden, dien hij insgelijks aan den grond ophief. Hij kon een paard geheel alleen uit eenen kuil trekken.

INDIAANSCH GEBRUIK.

Eene uitdrukking van den profeet Elias wordt opgehelderd door eene zekere Indiaansche gewoonte, waarvan de Heer Forbes in zijne gedenkschriften melding maakt.

In het begin van het regenachtig jaargetijde, plant men eene groote hoeveelheid meloenen, komkommers en kalabassen, om tot het voornaamste voedsel der inwoners te verstrekken; doch, dewijl deze gewassen in het open veld aangekweekt worden, zoo werpt men eenen hoop aarde op, met eene hut, geschikt voor eenen wachter, die de dieren moet verdrijven, en voornamelijk de apen, die bij groote hoopen allerlei verwoestingen komen aanrigten. Wanneer er een vijandelijke inval plaats heeft, geeft de wachter een teeken, waarop al de boeren uit den omtrek komen toeloopen, om de dieren te verjagen. Gedurende drie of vier maanden oefent de arme wachter zijn lastig beroep uit, te midden van stortregens en onweder. Het is op deze gewoonte, dat Elias zinspeelt, wanneer hij van de toekomstige verwoesting van Jeruzalem aldus spreekt: „De dochter van Sion is verlaten, als eene hut in den wijngaard, als eene woning in den komkommertuin."

HET WATER.

Het water, waarvan men lang geloofd heeft, dat het niet zamengeperst konde worden, doch hetwelk, zoo als blijkt uit proeven, onlangs door de Akademie te Florencen genomen, gemakkelijk tot op [illegible] van deszelfs volume kan worden gebragt, heeft ter diepte van 34 Fransche mijlen nog slechts de helft van deszelfs volume, ter diepte van 120 mijlen de gewone vastheid van het kwik; en zouden in het middelpunt der aarde eene 3,000,000 maal grootere vastheid hebben, dan op de oppervlakte.

MIDDEL TOT VERDRIJVING DER WRATTEN.

Een Amerikaansch dagblad berigt, dat zekere Welch uit Annapolis, die bereids te vergeefs den helschen steen en andere soortgelijke middelen tot verdrijving van eenige wratten aan zijne handen gebezigd had, door de aanwending der electriciteit geheel daarvan genezen is; hij liet dagelijks, vijf minuten lang, electrische vonken door dezelve slaan, en na verloop van vijf dagen waren al zijne wratten verdwenen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den zesten dezer, de Nederlandsche Schoener *Gouverneur Generaal Baron van Heeckeren*, Kapt. P. Mac George, van Curaçao.

Den zesten, de Nd. Am. Brik *Comet*, Kapt. Lincoln, van Wilmington.

UITGEKLAARD.

Den zesten, het Schip *Maria Anna*, Kapt. R. P. Brand, naar Amsterdam; lading: 212 vaten Suiker, 18 balen schoone Katoen, 28 balen Cacao, 96 stuks Huiden en 7 vaten Gooffrooij.

UITGEZEILD.

Den zesten, de Paket Schoener *Gouverneur Generaal Baron van Heeckeren*, Kapt. P. L. de Leeuw, naar Curaçao.

Ter Drukkerij van KUCHS & C°.